

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 936/2021
14.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Невена Чупић, адвокат из ..., против туженог ББ из ... код ..., чији је пуномоћник Нађа Милосављевић, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици и издржавања, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 497/20 од 19.11.2020. године, у седници одржаној 14.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 497/20 од 19.11.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, као неоснован.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 14/17 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, одређена је мера заштите од насиља у породици, па се забрањује туженом да на било који начин даље узнемирава тужиљу и налаже му се да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство тужиље. Ова мера заштите од насиља у породици остаје на снази годину дана, евентуално изјављена жалба не задржава извршење пресуде о одређивању мере заштите од насиља у породици. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се одреде мере заштите од насиља у породици и наложи туженом да се исели из стана који се налази у ..., ... бр. ..., да му се забрани да приступа у простор око места становања тужиље – ..., ... бр. ..., и да му се забрани да се приближава тужилји на удаљености од 100 м. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса за издржавање тужиље плаћа месечно износ од 5.000,00 динара, како је изреком наведено. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име доприноса за издржавање поред досуђеног износа од 5.000,00 динара плаћа износ од још 10.000,00 динара, почев од престанка брака па убудуће. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж2 497/20 од 19.11.2020. године, ставом првим изреке, преиначио првостепену пресуду у првом ставу изреке, тако што

је одбио тужбени захтев којим је тражено да суд одреди меру заштите од насиља у породици којом би се туженом забранило да на било који начин узнемирава тужиљу и којом би му било наложено да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава тужиљин телесни интегритет, душевно здравље и спокојство. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе туженог да на име свог доприноса за издржавање тужиље плаћа месечно 5.000,00 динара, како је изреком наведено, почев од 13.06.2016. године до 13.06.2021. године, како је изреком наведено. Ставом трећим изреке, одбијена је жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу четвртном изреке. Ставом четвртим изреке, потврђена је првостепена пресуда у петом ставу изреке. Ставом петим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужиље изјављена против става трећег изреке првостепене пресуде. Ставом шестим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиље и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС" број 72/11, 55/14, 87/18) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Из утврђеног чињеничног стања, произлази да је тужиља рођена ... године, а тужени .... године, закључили су брак 02.08.2003. године из кога нису имали деце. Односи између парничних странака, озбиљно су и трајно поремећени, те је дошло до престанка заједнице живота крајем 2013. године, а брак је разведен правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П2 1/14 од 25.04.2016. године. По закључењу брака тужиља се уселила у стан у ... улици бр. ..., и након адаптирања га откупила, као и кућу у ..., ..., а тужени писменом изјавом потврдио да је искључиво власништво тужиље. Већ дуги низ година тужиља води кривичне поступке против туженог због отмице, трговине људима, трговине органима, силовања, јер се осећа као жртва насиља, а као жртве насиља наводи и своје кћерке из првог брака. Неки од ових поступака су правноснажно окончани обуставом истраге и одбачајем кривичне пријаве, а у току је кривични поступак против туженог због, како тужиља наводи, повређивања секиром, који је у предкривичној фази. Тужиља је и пре закључења брака са туженим водила кривичне поступке због сличних или истих кривичних дела против супруга из претходног брака. На основу предлога Градског центра за социјални рад у Београду, од 20.06.2017. године, одређено је психијатријско вештачење тужиље које је и обављено 26.10.2014. године, од стране стручног тима лекара специјалиста неуропсихијатрије и психологије. Из наведеног налаза и мишљења је утврђено да тужиља нема привремену или трајну душевну болест или привремену душевну

поремећај, већ болује од анксиозно-депресивног поремећаја и окарактерисана је као особа ниске развојне диференцираности, односно нема довољно развијен доживљај себе и непосредно разумевање себе, а што доводи до социјалне и емоционалне неприлагођености, а што се даље манифестује, између осталог, доживљајем напуштености, угрожености и празнине. Из мишљења Центра за социјални рад Кањижа од 13.06.2017. године, надлежан по месту пребивалишта туженог, произлази да након спроведене опсервације и саслушања туженог није утврђено да постоје елементи физичког, психичког, емоционалног, економског насиља, нити знаци асоцијалног и антисоцијалног понашања туженог. Тужени је децембра 2013. године напустио кућу у ... и одселио се у село ... код ..., где је у изнајмљеном стану са мајком живео до њене смрти, а након тога се ту трајно настанио и као ... запослио у ... "..." д.о.о., у коме сезонски ради, редовно извршава своје радне обавезе, не показује асоцијално понашање, а нема ни поднетих пријава за насиље. Решењем Првог основног суда у Београду П2 1/14 од 05.06.2014. године, одређена је мера заштите од насиља у породици, тако што је туженом забрањено да на било који начин даље узнемирава тужиљу и да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава тужиљин телесни интегритет, душевно здравље и спокојство, на предлог Градског центра за социјални рад Обреновац од 28.02.2014. године, заснованом на разговору са тужиљом која је указивала да се од туженог плаши и да је узнемирана.

Имајући у виду утврђено чињенично стање првостепени суд је нашао да треба одредити најблажу заштиту од насиља у породици, сагласно члану 198. став 2. тачка 5. Породичног закона и то превентивно због постизања душевног мира тужиље, њеног спокојства и осећаја заштићености и сигурности. У преосталом делу одбијен је њен тужбени захтеви јер, по оцени првостепеног суда тужиља није доказала да је тужени, од покретања овог поступка до закључења главне расправе, покушао да јој се приближи или да приђе њеном месту становања. Имајући у виду да је тужиља незапослена, нема довољно средстава за издржавање, радна способност јој је смањена, првостепени суд је нашао да тужиља испуњава услове из члана 151. став 1. Породичног закона и обавезао туженог да доприноси његовом издржавању.

Другостепени суд није прихватио правно становиште првостепеног суда, јер налази да је засновано на погрешној примени материјалног права. Наиме, према схватању другостепеног суда, у ситуацији када је тужени својевољно напустио кућу у ... у којој је живео са тужиљом и већ седам година центар његових животних активности је у ..., то нема услова за пружање правне заштите тужиљи, сходно члану 198. став 2. тачка 5. Породичног закона, посебно нема оправданог разлога за пружање ове правне заштите превентивно, како то погрешно одређује првостепени суд. Код чињенице да је тужиљина радна способност смањена и без доказа на околност колика је преостала радна способност и које послове све она може обављати, по схватању другостепеног суда, не може довести до усвајања тужбеног захтева за обавезивање туженог да доприноси тужиљином издржавању, без обзира на чињеницу да је незапослена и без средстава за живот.

Врховни касациони суд прихвата правно становиште другостепеног суда, јер налази да је засновано на правилној примени материјалног права. Наиме, код овако утврђених чињеница, правилно је суд у побијаној пресуди закључио да нема места

примени одредбе члана 197. Породичног закона, а са тим у вези и нема места примени мере заштите предвиђене чланом 198. истог закона.

Да би постојало насиље у породици, сагласно члану 197. Породичног закона, треба да постоји понашање једног члана породице којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице, а тај акт треба да је вољан, дрзак, безобзиран или злонамеран. У конкретном случају, из утврђеног чињеничног стања не произлази такво понашање туженог према тужиљи, које би се могло окарактерисати као насиље у породици. Неоснован је ревизијски навод о погрешној примени одредбе члана 197. став 2. тачка 1, 2, 3, 4. и 6. Породичног закона, јер није утврђено понашање или покушај наношења телесних повреда, изазивање страха претњом, убиства или наношењем телесне повреде члану породице или блиском лицу, те вређање, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање. Тврдње тужиље о радњама насиља над њом су резултат њеног субјективног доживљавања себе као жртве насиља, како произилази из налаза стручног тима лекара специјалиста од 26.10.2014. године.

Правилна је и одлука којом је одбијен тужбени захтев за успостављање издржавања тужиље од стране туженог, као бившег супружника.

Према члану 151. став 1. Породичног закона, супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима, а ставом 3. овог члана је прописано да нема право на издржавање супружник ако би прихватањем његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника. За успостављање издржавања бившег супружника потребно је да су испуњени услови прописани ставом 1. наведене законске одредбе. Како је претходно наведено, тужиљина радна способност је смањена, али у одсуству доказа на околност њене преостале радне способности, односно без доказа којим би се пословима тужиља могла бавити, у таквој ситуацији је без значаја чињеница да је незапослена и без средстава за издржавање.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд налази да је правилно суд у побијаној пресуди нашао да тужиља није доказала да је неспособна за рад или јој је радна способност умањена да не може радом да обезбеди средства за сопствено издржавање, тако да нису испуњени услови за одређивање предметног издржавања прописани чланом 151. став 1. Породичног закона.

Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, јер исти нису били нужни за одлучивање у овом ревизијском поступку.

На основу изложеног одлучено је као у изреци, применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић